

De molens van Thengin

De molens van Thengin

Diederick de Vries

Copyright ©Diederick de Vries, 2025
Omslagontwerp: Roel Ottow

ISBN 978 94 038 2831 2

www.diederickdevries.net

You will find that the number of whose labours mankind is supplied is much less than you perhaps imagined: then consider how few of those that work are employed in labours that are of real service, for we, who measure all things by money, give rise to many trades that are both vain and superfluous

- Thomas More, Utopia (1516)

1

Ik viel door het niets in een staat van hulpeloosheid en verbijstering. Ik keek neer op witte schuimkoppen van een woest golvende oceaan tot ze me in mijn gezicht sloegen. Mijn longen brandden van het zout dat ik inhaleerde, terwijl mijn verbazing plaats maakte voor paniek.

De golven wierpen me op een goudgeel verlaten strand waar ik bevangen werd door de hitte, afkomstig van een genadeloos brandend hete zon. Ik werd opgemerkt door twee behulpzame wandelaars. Een haastig toegesnelde ambulance tilde mij over de bergen naar een kliniek.

Daar begon ik te twijfelen aan mezelf. Ik sprak paniekerig Nederlands en Engels tegen verbaasde, sceptische en hoofdschuddende, maar ongetwijfeld goedbedoelende mensen in wit, tot een van hen het geduld kennelijk verloor en mij met een spuit onder zeil bracht.

Eenmaal weer bij kennis bevond ik me, alleen, op een slaapzaal. Ik bleek in staat tot rechtop zitten en verliet eerst onhandig het bed, daarna strompelend de zaal en tenslotte min of meer lopend de kliniek. Buiten kreeg de nog even hete zon mij opnieuw in zijn greep. Ik zag een klinkerweg een bos in leiden, besloot dat ik nooit ver van huis kon zijn en vluchtte intussen, zwemmend in mijn kleren, het bos in op zoek naar een bushalte of een auto om aan te houden.

De weg bleek langer dan ik had gehoopt. Na elke bocht kwam er geen einde aan, geen bushalte, geen auto en zelfs geen wandelaar of fietser om de weg te vragen. Mijn keel voelde als schuurpapier en de klinkers voelden bij elke stap als

hamerslagen tegen mijn voeten. Ik wilde terug, maar wist niet meer waar ik vandaan kwam.

De weg eindigde op een kruispunt met een blauw bordje dat een kant op wees met letters die ik niet herkende. Een bushalte zag ik niet.

Ik stond vrij hoog op de flank van een kleine berg, uitkijkend over een zonbeschenen tientallen kilometers groot laagland. Wat ik zag werd gedomineerd door een stad, omgeven door bossen, met torens en andere hoge gebouwen in het centrum en laagbouw eromheen. De stad en het centrum lagen aan de zee. Niet ver van het centrum zag ik een bescheiden jachthaven, duidelijk bedoeld voor de zeilboten die kalm tussen de eilanden voor de kust laveerden. Op sommige van de eilanden zag ik dorpen liggen. Op andere ontwaarde ik enkele bescheiden windmolens. Er liep een enkele autoweg die zich langs de kust naar de stad slingerde, waarna hij recht de stad in dook en nog voor het centrum onder de grond verdween, evenals de spoorlijn die er naast lag, om aan de andere kant ervan weer uit de grond te komen en daar in de verte in de heuvels te verdwijnen.

Zonder enige waarschuwing werd de bovenkant van mijn beeld vlot gevuld door een enorm luchtschip dat geruisloos van achteren over de berg waarop ik stond aan was komen zweven. Het vloog minder dan honderd meter boven mij in de richting van de stad en leek tenminste zo breed als de spanwijdte van het grootste vliegtuig dat ik ooit had gezien. In plaats van één, had het twee sigaarvormige rompen, waar een brede gondel met meerdere verdiepingen tussenin hing.

Terwijl ik het luchtschip nakeek, vloog het voor de maan langs, waar mijn ogen bleven hangen. Het was niet de maan die ik kende. Deze was lichtblauw, en in plaats van de vertrouwde bergen en vlaktes die elke aardbewoner kan dromen, zag ik een rimpelloos glad oppervlak.

Ik vergat een moment de hitte en zelfs mijn dorst. Mijn hart

en mijn ademhaling versnelden. De grond onder mijn voeten verdween. Ik was op een andere wereld. Dat verklaarde veel. De taal die mensen spraken, de stad in de diepte, het luchtschip. Maar tegelijk wierp het andere, tegengestelde vragen op. Waarom waren er hier mensen? En steden? En een bordje dat een richting aanwees?

Hoe was ik daar gekomen, en hoe kwam ik weer thuis?

Mijn dorst en de hitte keerden terug. Ik besloot de weg terug te lopen naar de kliniek, waar ik opnieuw werd opgevangen en in een bed gelegd.

491.83

“Urhwe. Angfron.” Een wat gezette pijprokende veertiger in een grijs geruit jasje met een gleufhoed had zich bij de kliniek aangediend en een van de verplegers, Ajlen, had mij meegenomen en aan hem voorgesteld. Zijn lage bas deed een bovenmatig whiskeygebruik vermoeden.

Angfron was ook hoe *Ajlen* me tot die dag elke ochtend had begroet. Het zou goedendag of iets in die richting betekenen, dus dat gaf ik hem welgemeend terug. *Urhwe* had ik niet eerder gehoord, dus zou dan zijn naam zijn. De man knikte vriendelijk en wees mij de enige lege stoel die verder nog bij het tafeltje stond. Ik nam dat aan als een uitnodiging, terwijl *Ajlen* naar de bar liep waar drie mensen bezig waren grote kommen met eten neer te zetten. Ze kwam terug met een schaal met brood en een kom met een soort langwerpige gele peren. Terwijl ik de zoete weeë smaak ervan met het brood probeerde te maskeren verstond ik niet wat mijn disgenoten bespraken, maar dat ik het onderwerp van hun gesprek was, stond vast.

Na de lunch deden we ons deel in het opruimen, schoonmaken en terugplaatsen van de meubels, net als werkelijk alle overige aanwezigen. Ik was verbaasd dat niemand probeerde

zich te drukken en iedereen echt zo efficiënt mogelijk deed wat er gebeuren moest. Ik verdacht sociale controle, eventueel in combinatie met individueel verhoogde verzekeringspremies. Nadat de kastdeuren sloten en de afwasmachine brommend en klotsend aan zijn klus begon, leidde de verpleger ons terug naar de ingang. Urhwe groette hem, zette zijn hoed weer op zijn hoofd en gebaarde mij hem te volgen.

Eenmaal buiten was daar weer die vaalblauwe maan. Hij was er vooral overdag, had ik gemerkt. Hoewel ik wel snapte dat ik hersteld was en niet langer een duur ziekenhuisbed in beslag kon nemen, vroeg ik me af wie Urhwe precies was en wat hij met me ging doen. Niet dat ik keus had, zoveel was duidelijk. Hij leek echter niet onvriendelijk, dus toen hij de klinkerweg af begon te lopen, liep ik met hem mee.

Urhwe zag dat ik naar de maan keek. “Kadil”, verklaarde hij. Hij greep in zijn zak en haalde er een pijp uit, die hij vulde met tabak en met een aansteker aanstak.

“Kadil,” herhaalde ik. Ik zag slechts twee mogelijkheden: of ze noemden hun maan Kadil of het was hun woord voor maan. Of beide.

Mijn verwarring moest van mijn gezicht af te lezen zijn geweest. Hij wees naar de zon, en zei: “Aona”.

“Aona,” herhaalde ik. Dezelfde mogelijkheden. Maar het maakte niet uit. Als er iemand Kadil of Aona tegen me zou zeggen, zou ik weten waar het over ging. Ik wist nu drie woorden in de lokale taal. Ik wilde zeker weten dat ik ze zou onthouden, dus herhaalde ik ze in gedachten.

Urhwe had nog een ander woord voor me. “Tȳilu*,” zei hij, wijzend met zijn vinger recht omlaag naar de grond. De conclusie was makkelijk. We hadden het over hemellichamen,

*Voor de klanken van deze vreemde woorden vond ik geen overeenkomende in het Nederlandse alfabet. Ik heb enkele klinkers uitgekozen en van diakrieten voorzien om dit aan te geven. Hoe u ze uitspreekt laat ik geheel aan u over.

dus de planeet waar ik was heette Tÿilu.

Wat een lelijke naam.

De zon, of moet ik zeggen Aona, was nog iets verder gezakt, maar het was nog steeds erg warm op de weg, tussen de tropische bomen. Gelukkig was de weg, anders dan ik me herinnerde, niet lang. Er zat één enkele bocht in en daarna waren we bij de kruising met het bord. Opnieuw bekeek ik het fantastische uitzicht over de stad en de zee. Urhwe zag me kijken en wees naar de stad. “Åköubu,” zei hij.

We liepen rechtsaf, in de richting waarin het bord wees. Ik vreesde dat de wandeling in de zon naar de bushalte lang zou gaan duren, maar nadat we nog een bocht hadden gemaakt kwamen we bij een klein treinstation. Het was eigenlijk meer een halte. We beklommen een paar treden die ons op een kort perron brachten waarop een stenen wachtruimte zonder deuren was gebouwd.

Het station bleek gebouwd aan het uiteinde van een onverlichte treintunnel. Ik keek de tunnel in, maar zag niet veel. Hij maakte waarschijnlijk een bocht. In de andere richting maakte de rails eveneens een bocht, in de tegengestelde richting van waar we vandaan waren gekomen, en naar beneden. De wachtruimte, waarin twee elegante donker gelakte houten bankjes waren gemonteerd, bood schaduw. Ik keek om me heen. Het was er schoon en opgeruimd. Er lagen geen lege verpakkingen of bierblikjes, de bankjes waren niet kapotgemaakt en het stonk er niet naar urine.

Ik zag geen duidelijk benoembare objecten, dus was er niet echt iets waarvan ik naar de benaming kon vragen. Ik bekeek opnieuw het uitzicht met de kuststad. Het zag er rustig uit, zo zonder drukke verkeersknooppunten. Na een tijdje begon ik me af te vragen wanneer de trein zou komen. Er hing een bord met daarop van die ouderwetse omklappende cijfers, althans, ik ging er vanuit dat het cijfers waren. Van links naar rechts stonden er eerst twee dezelfde symbolen, dan volgde wat

ruimte, daarna weer twee van diezelfde, weer wat ruimte en toen twee verschillende. Het symbool het meest naar rechts klapte ongeveer elke twee en een halve seconde om. Na acht keer volgde degene meteen links ervan.

Ik keek naar Urhwe, maar die leek nota bene in slaap te zijn gevallen. Zijn pijp had hij weggestopt. Zijn hoed had hij over zijn gezicht getrokken. Kennelijk vertrouwde hij mij hem niet te beroven. Ik hoopte in elk geval maar dat hij wakker zou worden als onze trein er was. Ik wist niet welke we moesten nemen of hoe ik een kaartje moest kopen.

Aona zakte achter de heuvel en al snel koelde het wat af. Over de stad trok de schaduw van de bergen achter ons. Ik kon geen genoeg krijgen van het uitzicht. Het luchtschip was verdwenen, maar ik zag wel een gigantisch zeilschip voor de stad liggen. Het was slank, volledig wit en had niet minder dan vier torenhoge masten. Het was een indrukwekkend gezicht, zelfs uit de verte. Zeilen zag ik niet. De lege ra's hingen erbij als de ribben van vier enorme reuzen.

Een trein die uit de tunnel tevoorschijn kwam en piepend voor het perron stilhield, wekte Urhwe. Hij bestond uit een enkel treinstel en was een stuk kleiner dan ik had verwacht. In feite had hij meer van een tram. Hij was groen geschilderd en had schuifdeuren van hetzelfde hout als de bankjes op het perron. De kozijnen waren van een glanzend goudkleurig metaal. Ik zag geen logo van een vervoersbedrijf, alleen een woord of een naam, ongetwijfeld leesbaar maar zeker niet opzichtig, in cursief midden onder de voorruit. Het leek me meer een merknaam.

Het treinstel bleek volledig automatisch, of op afstand, te worden bestuurd want een machinist ontbrak, evenals zijn stuurcabine. Op de eerste rij voorin hadden passagiers plaatsgenomen. Net als Urhwe droegen ze hoeden, ondanks de al ondergaande zon. De trein stopte recht voor ons, waarna de deuren openden en wij instapten. Binnen bleken de vloer en de bankjes opnieuw uit fraai gelakt hout vervaardigd dat niet versleten, kapot of

beklad was. De wanden waren belegd met een lambrisering van lichter hout. De rest van de wanden en de stangen waaraan de handgrepen waren bevestigd waren van zilverkleurig metaal. In het midden van het plafond waren van voor naar achteren vier ronde plafonnières bevestigd waaruit een wat bleek en zwak licht kwam.

Achterin het treinstel waren er nog plaatsen onbezet, dus zocht ik er een bankje aan de linkerkant uit, aan de kant van de zee.

Behalve Urhwe en ik zaten er negen anderen in de trein. Net als de patiënten en het personeel van de kliniek waren ze zeer verschillend gekleed. Kennelijk waren de grote modehuizen van Tÿilu het niet erg eens over de stijl van het moment, want geen rok, jurk, shirt, vest, jas, broek, hoed, schoen, laars of sok had dezelfde kleur, textuur, lengte of breedte als de volgende. Een van de dames was een bijzonder opmerkelijke verschijning, gehuld in een uitbundige jurk van glinsterende stof. Haar jurk had talloze opvallende details zoals lange mouwen en een uitwaaierende rok. Een dame schuin achter haar deed niet voor haar onder. Vanuit mijn perspectief achterin zag ik hoe haar jurk opvallend asymmetrisch leek met een lange, rechte zoom aan de ene kant en een korter, gebogen zijpand aan de andere. Ook deze jurk was gemaakt van stof die genoeg glans had om zelfs het bleke licht in de cabine de kans te geven ermee te spelen. Naast haar zat een man in een smetteloos grasgroen pak.

Het was alsof mensen hun best deden om zo onmodieus te zijn als hun fantasie maar toeliet.

Urhwe had naast mij zijn ogen weer gesloten en was onderuitgezakt.

Al even opvallend was dat ik geen werkende mensen zag. Ondanks dat iedereen in die trein richting de stad ging, was niemand van hen bezig met papieren of met laptops. Het kon zijn dat dat was omdat het al in de namiddag was. Of misschien

was het wel weekend. Sommigen praatten met elkaar, iemand las een boek en anderen keken net als ik naar buiten of naar hun medepassagiers.

Ik vroeg me af hoe laat het was en zag dat niemand, Urhwe inbegrepen, een horloge droeg. Boven de voorruit was de route schematisch aangegeven, met lampjes als in een metro, en ernaast hing opnieuw een aftellend klokje dat leek aan te geven hoe lang het nog duurde tot we zouden arriveren.

De trein maakte weinig geluid. Af en toe hoorde je de wielen piepen op de rails. Ik wist zeker dat hij elektrisch aangedreven werd, hoewel ik geen bovenleiding zag.

Snel daalde hij de helling af. Nu en dan voelde en hoorde ik de schokjes van de ruimte tussen de aansluitende rails wanneer we over een brug reden, of was er een korte tunnel waarna het raam waardoor ik keek in een spiegel veranderde en ik bedacht dat ik een scheerbeurt en een kam nodig had. Bij de kust voegde de weg die ik van boven had gezien zich bij ons. Het was een tweebaans asfaltweg, maar niet een zoals ik verwacht had. In plaats van witte strepen zag ik een metalen gleuf in het midden van elk van de twee rijbanen. Ik kon niet zien hoe diep de gleuven waren, maar ik bedacht dat het met de aandrijving van de auto's te maken zou hebben die eroverheen reden. Dat werd ook bevestigd door wat ik vooral níet zag. Behalve de belijning zag ik ook geen vangrails, geen bewegwijzering en geen verkeersborden, hectometerpaaltjes, parkeerplaatsen, benzinepompen, reclameborden, praatpalen, vluchtstroken of filecamera's. Er was alleen de weg, met zijn twee metalen kabelgoten.

Vlak voor een dorpje verdween de weg ook hier onder de grond, samen met een spoorbaan die zich van de onze afsplitste, terwijl wij bovengronds het dorpje inreden. De als een trambaan in de straat verzonken rails leidde ons door het midden van een dorpsplein waar mensen wandelden en fietsten. We stopten bij een klein station. Ik zag een paar kinderen staan. Een had

er een bal in haar handen. Zij en haar vrienden probeerden ongeduldig de trein weg te kijken, maar moesten nog even wachten. Zowel het lage perron als de wachtruimte erop leken precies dezelfde als waar wij hadden gewacht, inclusief de gelakte houten bankjes. Uit de wachtruimte kwam een man die instapte. Hij droeg een kaki broek en een overhemd. Zijn jasje droeg hij over zijn arm. Hij nam voor ons zijn hoed even af bij wijze van groet, koos een stoel uit een paar rijen voor ons en ging zitten.

Aan beide zijden van de straat stonden huizen tegen elkaar gebouwd. Ik zag een paar winkels, te zien aan opschriften in grote letters op de gevels, en een terrasje met mensen. Ik vroeg me af wat ze in de winkels verkochten, want ik kon de letters niet lezen en ze hadden geen etalages.

In de straat zag ik geen auto's rijden of geparkeerd staan. Ik bedacht dat die onder de grond konden staan, daar was de weg immers ook. Maar waarschijnlijker leek mij een parkeerplaats naast het dorp, uit het zicht. Dat was veel goedkoper en mensen hoefden dan ook geen trappen te beklimmen.

Nadat we het dorp weer uitreden kwam de weg ook weer uit de grond. Eén keer werden we ingehaald door een groepje van vier auto's. Ze verschilden qua kleur en model maar ik vond ze alle vier aan de kleine kant. Ze hielden slechts een halve meter afstand, ondanks hun hoge snelheid. Het kon niet anders of ze werden bestuurd door de kabels in die gleuf.

Het landschap veranderde. Het bos werd dunner en lichter. De bomen stonden verder van elkaar en ertussen stonden grote en verschillende struiken. Tussen de bomen door kon ik in de verte grote machines zien werken.

Aan de andere kant was nog steeds de autoweg. Die weg verdween weer even onder de grond, zodat een andere spoorlijn, uit de richting van de kust, op de onze kon aansluiten. Daarna kwam de autoweg weer boven.

Het station in het volgende dorp was waar we over moesten

stappen op een andere trein, die al klaar stond. Hij was duidelijk van een ander merk en wellicht van een andere uitbater, want hij leek weinig op het treinstel waar we uit kwamen. Hij was even lang en breed en reed natuurlijk op dezelfde rails, maar dit voertuig was donkerblauw en had goudkleurige deuren. Op de zijkant ervan was in grote en krullende letters de naam te lezen van wie ongetwijfeld zijn eigenaar was. De twee passagiers in die trein bleken bekenden van Urhwe. Toen we instapten zwaaiden ze naar ons, namen hun hoed af en maakten duidelijk dat ze wilden dat we tegenover hen gingen zitten. Ze begonnen te praten, ook tegen mij, maar een gesprek moest ik ze schuldig blijven.

Terwijl Urhwe en zijn vrienden hun gesprek voortzetten, bestudeerde ik door het raam meer van de omgeving. De trein had het dorpje achter zich gelaten, had een bocht naar de zee gemaakt en reed nu langs het strand. Hier en daar zag ik nog mensen in het zand, handdoeken en speelgoed opruimend na een middag bij de zee, mijn vermoeden dat het weekend was bevestigend. We reden de heuvels weer in en klommen wat. Het terrein veranderde. We vervolgden onze weg door tunnels en een brug bracht ons over een diepe kloof.

Onze bestemming lag aan het eindpunt van de lijn. We stapten er alle vier uit.

We stonden op een klif bij de zee, ongeveer dertig meter boven het water. Ik zag geen dorp, of weg. Wel zag ik, behalve het stationnetje waar we waren uitgestapt, iets verderop een paar rijen zonnepanelen en twee kleine windmolens staan. Het was windstil dus kon ik zien dat de wieken, elk zo'n negen meter lang, van hout waren.

Ik vroeg me af wat we daar deden.

Terwijl achter ons de trein de terugweg aanvaardde, leidden Urhwes vrienden de weg. We volgden ze naar wat een stenen trap omlaag bleek te zijn. Ondanks de rubberen antislip-strips kon het moeilijk invalide-vriendelijk worden genoemd, maar

toen we eenmaal de twintig treden waren afgedaald stond ik aan de rand van een dorpje dat volledig uit de rots gehakt leek, als een amfitheater voor reuzen. We keken neer op vijf lagen wit geverfde huizen. De opening werd gevormd door twee grote rotsen met daartussen een kleine zee-inham van een meter of dertig breed. Erachter, tussen de rotsen door, zag ik eilanden, waarvan er eentje dichtbij genoeg leek om heen te kunnen zwemmen.

Er waren paden die voor de huizen langsliepen, en die met elkaar verbonden waren door trappetjes. Aan de buitenkant van elk pad was een laag stenen muurtje dat tot heuphoogte kwam en minder dan een halve meter breed was. Er waren lijnen gespannen waaraan wasgoed hing te drogen in de middagzon. Op de daken van sommige huizen waren kleine pleintjes aangelegd, elk recht voor de ingang van een van de huizen van de laag erboven. Op het grootste, een enkele laag onder ons, was een terrasje waarop een dozijn mensen aan ronde houten tafeltjes zat te drinken en te praten. Ze verschilden van elkaar in kledingstijl, haardracht en leeftijd. Onder hen was een jonge Aziatische vrouw met lang zwart haar, wiens lichte huidskleur haar tussen de verder donkere mensen sterk deed opvallen. Maar hun kleding was het opvallendst. Ik zag zeer extreme creaties, nog veel uitbundiger dan in de trein. Ergens leek dat in dit theatervormige dorpje wel op zijn plaats. Een behoorlijk deel van hen droeg hoeden tegen de zon. Ik zag nog altijd geen zonnebrillen.

Urhwes twee vrienden zeiden gedag, zo nam ik aan, en voegden zich bij de mensen op het terras, maar dat deden wij niet. In plaats daarvan bleven we op het hoogste niveau en sloegen rechtsaf. Na een aantal paadjes en gangetjes kwamen we bij een deur, die Urhwe opende met een kleine ijzeren sleutel.

We bevonden ons in een bescheiden woonkamer. Licht kwam door ramen in de gevel naar binnen en uit het plafond. Er stonden comfortabele stoelen, een salontafel en een boekenkast

met honderden boeken. Er hingen twee litho's aan de muur en er was een bar met een open keuken erachter. Het rook er naar pijptabak. Op de salontafel lag zo'n ouderwetse knijpkat die ik vroeger als kind had. Terwijl het huis niet meer dan vier meter breed was aan de voorkant, bleek het naar achteren groter te worden. "Het enige probleem is licht," zou Urhwe me later zeggen. "Alle ramen kijken uit op het noord-oosten, dus krijg ik alleen in de vroege ochtend en de late avond zon. Het dakraam helpt, maar verder moet ik altijd lichten aan doen, wat veel stroom kost. Maar het is wel groter dan de huizen op de lagere niveaus."

Urhwe hing zijn hoed en jasje aan een staande kapstok naast de voordeur. Hij tilde een grote hometrainer op, type fiets, die hij ernaast had staan en droeg die naar achteren. Het kostte hem zichtbaar moeite. Naast de keuken was een deur die naar een kleine hal leidde. Ik volgde hem erdoor. Nadat hij het apparaat achterin de gang had gezet liet hij mij daar een kamer zien. Het was zijn logeerkamer, want er stonden een bed, een kledingkast, een tafel met een stoel en er was een wastafel met een spiegel. In de kledingkast lagen wat broeken, polo's, ondergoed en zelfs een zwembroek. Ik vond dat logisch, met die zee zo dichtbij. Onderin stonden wandelschoenen en slippers. Op het bed lagen washandjes en handdoeken, netjes opgevouwen. Op het plankje boven de wastafel lagen een scheerapparaat en een automatische tandenborstel. In beide zag ik aan de onderkant een gat. Ernaast lag een sleutel waarmee beide apparaten opgewonden konden worden.

Er was één raam, en wel in het plafond. Op de tafel stond een bureaulamp. Hij zag er ouderwets uit, maar in de fitting bleek een moderne ledlamp bevestigd. Urhwe wees me een hendel waarmee er een koker in het plafond opende waar vervolgens koele lucht door begon te stromen.

Nadat hij me de logeerkamer had laten zien, keerden we terug naar de woonkamer voorin het huis. Daar bood hij me

een van de leunstoelen aan. Een moment later had hij de dop van een grote fles merkloos bier gedraaid en ons beide een glas ingeschonken.

Terwijl ik in de stoel van mijn biertje genoot, liep hij naar zijn keuken en begon duidelijk een maaltijd klaar te maken. De deur van de koelkast bleek aan de bovenkant te zitten. Hij haalde er verschillende bakken met groenten uit, zette die op zijn aanrecht en vulde een pan met water. Kruiden zaten in glazen potjes. Niets leek verpakt in karton of plastic. Terwijl hij op een met eenvoudige mechanische draaiknoppen bediend inductiekooktoestel het water aan de kook bracht zag ik hem de groenten snijden. Het afval ging in een afsluitbaar bakje, dat hij op het aanrecht liet staan. Ik zag nergens een vuilnisbak. Die zou dus wel verder weg zijn, of achterin het huis.

Als ik hem zou hebben willen helpen, zou ik niet hebben geweten hoe te beginnen, dus stond ik op uit mijn stoel en liep met mijn glas naar buiten om het dorp te bekijken. Het was nog wat verder afgekoeld. Die grote blauwe maan van ze, Kadil, werd aan zijn linkerkant nog door Aona beschenen. Zijn rechterkant werd rood beschenen door het gereflecteerde licht van de schemering van Tjilu en reflecteerde dat terug. Het wit geschilderde dorpje kleurde er bont door in schakeringen van purper en rood.

Ik kon mensen horen praten op het dorpsplein. Aan het andere einde zag ik kinderen herhaaldelijk in het water springen vanaf de rotsen, waarna ze meteen weer naar boven klommen voor een nieuwe sprong. Ik vroeg me af waar de toeristen waren. Zo'n dorpje als dit leek me een goudmijn. Misschien zaten ze in hun hotel in de stad en kwamen die in de morgen terug.

Urhwe had vrij lang nodig om het eten te bereiden. Hij had soep gemaakt met veel kruiden en een salade met vruchten, fruit, noten en brood. Vlees was er niet. We aten aan zijn eettafel, uiteraard zonder iets te zeggen. Naast mijn bord lag een smetteloos wit katoenen servet. Hoewel ik ondanks de

kruiden de smaak wat flauw vond, deed ik uit beleefdheid met gebaren een poging mijn waardering voor zijn gastvrijheid en eten te laten blijken. Ik weet niet of hij het begreep. Intussen luisterde ik naar de geluiden van de zee en de insecten buiten.

Het was na dat lichte avondmaal dat het me duidelijk werd wat Urhwe plannen met me waren. Hij had koffie gemaakt door water op zijn fornuis te koken en het langzaam door een filter in een thermoskan te gieten. Maar we verhuisden niet naar de leunstoelen. In plaats daarvan legde hij een placemat en een vel papier op de tafel en schreef er met een potlood een woord op. Ik wist dat het een woord was en niet een getal. Sinds de treinrit wist ik dat cijfers er duidelijk anders uitzagen dan letters. Het woord bestond uit vier letters. De eerste en laatste waren dezelfde. Maar ik wist niet voor welke geluiden ze stonden en dus ik keek Urhwe vragend aan.

“Aona,” zei hij.

Gedurende wat voelde als een uur leerde hij me de letters van zijn alfabet en de bijbehorende klanken, aan de hand van een klein aantal woorden. Aan het eind daarvan kon ik ze min of meer foutloos lezen en schrijven. Er waren eenentwintig verschillende klanken, tien klinkers en negentien medeklinkers, waaronder drie verschillende r'en en twee verschillende t's.

Nadat Urhwe mij onze beide namen had laten opschrijven besloot hij dat het genoeg was voor die dag. We hoorden muziek van buiten komen. Hij stond op, gebaarde dat ik mee moest komen en ging me voor naar buiten. We zagen opnieuw mensen op het pleintje. Eén bespeelde een piano en een andere een soort klarinet of saxofoon. Anderen zaten eromheen te luisteren. Het klonk jazzy. We liepen erheen en gingen zitten aan een tafeltje met mensen die ons meteen bier en hapjes toeschoven. Urhwe had zijn pijp weer opgestoken, en hij was niet de enige. Er stonden zelfs asbakken op de tafel. Sigaren en sigaretten zag ik alleen niet. Wanneer er gepraat werd was dat heel zachtjes.

Na een glas of twee hield Urhwe het voor gezien. “Angzar,”

zei hij zachtjes tussen twee nummers door, niet tegen mij in het bijzonder, en verdween. Ik volgde hem met mijn ogen om straks zijn huis terug te kunnen vinden. Ik kreeg nog meer bier en eten van mensen wiens vriendelijk klinkende woorden ik niet begreep.

Toch was ook ik moe, en de alcohol hielp. Ik besloot te gaan slapen, stond op, zei “*Angzar*” en liep naar Urhwes huis. Het bakje met de groenteresten op het aanrecht was weg. Ik ging de logeerkamer binnen. Het duurde even voor ik het lichtknopje vond. Ik sloot de deur achter me, trok mijn kleren uit en waste bij de wastafel het zweet van me af. Daarna ging ik in het bed liggen.

Ik hoopte maar dat Urhwe de kosten die hij voor mij maakte ergens kon declareren. Hij leek me een aardige kerel, en ik wilde hem niet tot last zijn. Ik vroeg me ook af waar zijn douche was.

Zodra ik mijn ogen sloot waren de symbolen die ik net had geleerd weer terug, dansend door mijn hoofd, rond en rond. Eerst probeerde ik me hun klanken te herinneren, maar hoe harder ik probeerde, hoe onduidelijker ze werden. Op een gegeven moment wist ik niet meer of de symbolen die ik zag echt waren of dat mijn hersenen ze zelf bedacht hadden. Ik draaide me om en probeerde te slapen, maar dat lukte niet. Aanhoudend hoorde ik Urhwes stem de klanken herhalen die hij me had geleerd.

Ik werd, badend in het zweet en met een bonkend hart, wakker. Ik sloeg verward naar een lichtknop die er niet was, verloor mijn evenwicht en rolde het bed uit. Ik bezeerde me door de val. Ik probeerde van de grond op te staan maar voelde me misselijk en duizelig. Ik strompelde de kamer uit, vond mijn weg door de gang naar de woonkamer en stond even later buiten, op het pad voor Urhwes huis, leunend met mijn handen op het muurtje.

De frisse lucht deed me goed maar ik begon over mijn hele lijf te trillen. Ik haalde diep adem. Mijn mond voelde droog.

Het dorpje was in rust. Ik hoorde het geluid van onbekende dieren ver weg. Er brandden een paar lichten in de huizen, maar verder was het donker. Er waren geen wolken en de maan was weg. De sterrenhemel was schitterend. De brede band van de melkweg werd weerspiegeld in het gladde water tussen de rotsen. Ik zag iemand zwemmen. Kennelijk was ik niet de enige die de slaap niet kon vatten.

Door de kalmte van het dorp en de koelte van de lucht verdween de paniek. Ik ging terug naar binnen. In Urhwes keuken deed ik het licht aan. Ik vond een glas in een kastje, vulde die onder de kraan en dronk het leeg. Ik vulde het opnieuw en nam het mee naar buiten, ging zitten op het muurtje en dronk het weer leeg. Ik keek omhoog. Ik aanschouwde een sterrenhemel zoals die de bewoner van mijn stad in Noord-West Europa nooit gegund werd. Ik wist drie sterrenbeelden, Orion en de Kleine en de Grote Beer.

Ik zag geen van de drie.

Ik dacht terug aan thuis. Aan het vijftal sollicitaties, waarvan twee internationaal, die ik zo snel na mijn studie had weten te regelen, en die ik nu niet kon doen, en ook aan mijn torenhoge studieschuld, die ik met hard werken vlot had willen aflossen, maar die nu door de niet afgeloste rente op zou lopen zolang ik hier rondliep.

Dat dit alles geen nare droom was, was me intussen wel duidelijk. Die blauwe maan was eindelijk onder, maar er was meer dat niet klopte. Ik moest erachter komen wie mij uit mijn leven weg had getrokken en me hier had geplaatst, in deze wereld van luchtschepen en automatische treinen.

Veel technologie had ik nog niet gezien, afgezien van de apparaten in de kliniek. Die zagen er niet echt geavanceerder uit dan wat ik thuis gewend was, maar het was mogelijk dat iemand toegang had tot meer dan het grote publiek. Misschien een wetenschapper. Iemand die een fout had gemaakt. Een experiment dat mis was gegaan. Wat kon het anders zijn?

Zo beschouwd bestond de kans dat de verantwoordelijke al naar mij op zoek was, bedacht ik. Maar die zou niet snel in dit dorp, verborgen tussen rotsen bij de zee, terechtkomen. Hoewel, er moest na te gaan zijn dat er een ambulance-luchtschip naar dat strand was gevlogen om mij naar die kliniek te brengen. Maar daar had ik dagen gezeten, en al die tijd had niemand daar naar mij gevraagd, voor zover ik wist.

Ik moest terug naar dat strand. Misschien lag daar wel een aanwijzing. En in de kliniek zouden ze zeker weten waar ik was gevonden.

En die Urhwe? Wat wilde hij met mij? Was hij ook een wetenschapper? Misschien had hij antwoorden. Hij deed vriendelijk, maar ik ging er niet vanuit dat hij dit alles maar deed uit de goedheid van zijn hart. Misschien wist hij wel hoe ik daar terecht was gekomen en kon hij mij ook weer terugzenden. Het kon ook zijn dat hij door de kliniek was ingehuurd om mij te leren wat ik moest weten.

Zonder Urhwe kwam ik hoe dan ook nergens. Hij leek me de taal te willen leren, en daar moest ik maar gebruik van maken, ook al liep mijn studieschuld op. Zo hoog was die rente nou ook weer niet. Gelukkig was het weer hier goed, het merkloze bier ook en de mensen waren vriendelijk.

Ik ging weer naar binnen, dronk nog wat water, deed het licht uit en ging terug naar bed.

491.84

Ik werd uit mezelf wakker, zonder hulp van een wekker. Ik voelde me goed uitgerust en vroeg me af hoe laat het was. Ik waste me ouderwets met het washandje en deed een broek, shirt en de slippers aan die ik in de kast vond. Ik verliet de logeerkamer, liep door de woonkamer en vond Urhwe buiten naast de voordeur, hard fietsend op zijn hometrainer. Het apparaat

paste nauwelijks tussen zijn huis en het muurtje en blokkeerde het hele pad. Urhwe zag er bezweet uit, ondanks de nog laagstaande zon. Uit de hometrainer kwam een kabel die door de open deur in het huis verdween. Ik vroeg me af waarom. Met een simpele dynamo kon dat beetje elektronica in dat ding worden gevoed en zou het fietsen nauwelijks zwaarder worden.

“Angfron,” zei ik. “Angbahak,” corrigeerde hij me hijgend en met een grimas die voor een hartelijke lach door leek te moeten gaan.

Hij stapte van zijn fiets, liep zijn huis binnen en gaf me een kopje met schotel uit een keukenkastje. Hij vulde het met koffie uit zijn thermoskan. Vervolgens wees hij aan waar ik fruit, brood en ander eten kon vinden en verdween naar zijn badkamer. Ik zocht in zijn met extreem dikke wanden geïsoleerde bovenladerkoelkast tevergeefs naar kaas of salami, maakte ontbijt met wat ik wel aantrof en at het buiten op het muurtje voor zijn huis op, kijkend naar het dorp en de zee met de eilanden erachter. Er waren nog steeds geen herkenbare toeristen.

Gelukkig maar.

Na het ontbijt bleven we opnieuw aan de tafel zitten. Urhwe pakte zijn placemat, potloden en een stapel papier. Daarmee hebben we de rest van de ochtend en een deel van de middag klanken en letters geoefend. Toen de temperatuur langzaam op begon te lopen sloot hij de voordeur en de ramen. Opnieuw voelde ik koele lucht de ruimte vullen. Later begreep ik dat dat kwam door een ingenieuze watergekoelde windvanger.

Het leek wel of ik weer op school zat. Aan het einde van de ochtend zette hij me zelfs aan het werk met het leren van de cijfers en rekenkundige bewerkingssymbolen, terwijl hij weer eten begon klaar te maken. Dat kostte opnieuw nogal wat tijd, zodat ik de kans kreeg uitgebreid te oefenen in het uit mijn hoofd omzetten van hun achttallige getalstelsel naar het tientallige waaraan ik gewend was. Kennelijk gebruikten ze hier hun duimen niet als ze op hun vingers telden.

We aten opnieuw vegetarisch, met aardappelen en een stevige salade. Hij dronk er zelf een glas witte wijn bij. Dat had hij mij ook aangeboden.

Urhwe had geen afwasmachine, dus hielp ik hem met de afwas, waarna we opnieuw aan de tafel gingen zitten. Terwijl we koffie dronken pakte Urhwe een groot en dik boek dat een atlas bleek te zijn. Een van de eerste bladzijden was een kaart van heel Tȳilu. Hij wees me aan waar we waren. Dat was aan de oostkust van een vrij groot eiland, iets onder de evenaar. Dat verklaarde in elk geval het klimaat.

Deze planeet bleek twee grote en twee kleinere continenten te hebben. Een van de grote twee domineerde het centrum van de kaart, het andere omcirkelde de noordpool. Beide werden omlijst door talrijke archipels met talloze eilanden. Het eiland waarop wij ons bevonden lag aan de zuidkant van een van de kleinere continenten. Net als de aarde bleek de wereld verdeeld in landen. Het land waar wij waren heette Esiate. Åköubu bleek een van de grotere steden. In Åköubu en de omliggende dorpen woonden meer dan een half miljoen mensen. Het dorpje waar wij waren lag er in de buurt en heette Imuon.

Verderop in de atlas werd er uitgezoomd. Ik kreeg een overzicht van het zonnestelsel te zien. Kadil bleek veel verder van Tȳilu verwijderd dan ik had gedacht en de relatie tussen beide hemellichamen was anders dan ik had aangenomen. Tȳilu was een maan van Kadil, niet andersom. Aangezien ik al had gemerkt dat ik ongeveer hetzelfde woog als op aarde en de dagen ongeveer even lang waren, had ik aangenomen dat Tȳilu een vergelijkbare massa en grootte moest hebben als de aarde. Kadil moest werkelijk een reus van een planeet zijn.

Kijkend naar de rotaties en omloopbanen van Tȳilu en Kadil werd me duidelijk waarom ik de cijfers had moeten leren. Het bleek dat een dag was verdeeld in acht uren, die dus elk zo'n drie aardse uren bedroegen. Een uur was verdeeld in vierenzestig minuten van elk vierenzestig seconden. Tȳilu doorliep haar

omloopbaan rond Kadil elke honderd en negen dagen. Kadils omloopbaan rond Aona was bijna veertig maal die periode. Over maanden had hij het niet. Wel had elk jaar dertien weken van acht dagen en eentje van zes of zeven, maar die werden niet vermeld in de datum en namen leken de weekdays ook niet te hebben. De datum leek met zo'n kort jaar voldoende te kunnen worden aangegeven met eenvoudigweg een jaartal en een dagnummer.

's Avonds dronken we wat bij de invallende schemering, terwijl Urhwe me de naburige manen en planeten aanwees. Fdine, een zustermaan van Tjylu, was te zien als een heldere ster. Urhwe wees ook naar een tweetal planeten die hij wist te vinden. Wie elke nacht de sterren ziet, leert ze kennen, bedacht ik. Ik bleef nog zitten kijken, terwijl mijn gastheer binnen flessen en potten waste. Ik zag hem daarna tot mijn stomme verbazing de groenteresten door zijn wc spoelen.

491.85

Urhwe bleek ook de ochtend daarna zeer gedisciplineerd in zijn ochtendtraining. Tegen de tijd dat hij die voltooide was ik inmiddels klaar voor een nieuwe taalles. Hij leerde me constructies als meervoud, bezit en nominale frasen. Hij liet me ook vier geslachten en hun bijbehorende lidwoorden memoriseren.

Halverwege de middag pakte hij twee grote boodschappen-tassen die hij vulde met de lege flessen, dozen en bakjes die ik hem de dag ervoor had zien wassen. Met de beide tassen bestegen we de trap naar het stationnetje. Urhwe had kennelijk gekeken hoe laat de trein zou arriveren, want we hoefden er niet lang op te wachten. We bleken deze middag de enigen in de trein.

Ik had nog altijd geen idee van tijd. Nergens zag ik klokken hangen, behalve dan die relatieve op de perrons. Ik keek soms

hoe hoog de zon stond, en verder waren het mijn maag en mijn slaapritme die me vertelden hoe laat het moest zijn. De rit duurde echter niet lang. Bij het eerste dorpje stapten we uit. De hoge middagtemperatuur verklaarde het geringe aantal mensen op straat. Aan de overkant van de klinkerstraat was een winkel. Ik zag opnieuw geen auto's, maar toen Urhwe aangaf over te willen steken keek ik toch netjes uit. Urhwe niet. Die stak gewoon over. Ik volgde hem. We duwden de deur van de winkel met de hand open en liepen naar binnen, waarna we die achter ons weer sloten, eveneens met de hand. De ruimte werd wat gekoeld, maar het was er niet te koud voor de kleren die we buiten droegen, zoals 's zomers vaak in de supermarkten in mijn woonplaats. Ook klonk er geen muziek.

De winkel zag eruit als een supermarkt, maar ook hier verwachtte ik meer dan ik zag. Ik zag geen kassa's, geen servicebalie, geen bloemenverkoop, geen kranten en geen koffiehokje. De klandizie bestond buiten ons uit nog een vijftal mensen, die bij rekken en bakken etenswaren selecteerden. Elk van hen had dozen en flessen bij zich die ze op platte karren voor zich uitduwden. Ook wij pakten zo'n kar en legden onze lege tassen en dozen erop. Daarmee liepen we vervolgens tussen de rekken door, terwijl Urhwe onze tassen begon vol te laden met etenswaren. Rijst, meel, gist, kruiden, diverse soorten groenten en champignons, appels, druiven, noten, koffie, tabak en verder alles wat we de afgelopen paar dagen gegeten en gedronken hadden. Wat me in zijn koelkast ook al was opgevallen, was dat sommige van die groenten en dat fruit er niet zo mooi en gelijkvormig uitzagen als ik van supermarkten gewend was. Hier en daar zat zelfs een vlekje. Ik vroeg me onwillekeurig af wat de smaak en de houdbaarheid ervan nog zouden kunnen zijn.

Minstens zo opvallend, en waarschijnlijk deels de oorzaak van de vlekjes, was dat niets was verpakt. De verpakkingen hadden we zelf bij ons. Soms wogen we zorgvuldig af wat we

nodig hadden, andere keren stonden er streepjes met getallen op de speciale schepjes en grijpers. Wellicht ten overvloede stond er bij sommige bakken een bordje met een niet mis te verstane afbeelding waaruit bleek dat het absoluut verboden was er met de handen in te zitten.

Vlees en vis zag ik ook hier niet. At heel dit land vegetarisch? Of gingen we nog naar de slager? Mij bekreep de gedachte dat ik helemaal nog niemand vlees had zien eten, ook niet in de kliniek. Ik had trouwens ook geen barbecues gezien of zelfs maar een open houtvuurtje. Eieren had ik ook nog niet ontdekt, en zuivelproducten evenmin. Geen melk, geen yoghurt, en het allerergste, geen kaas! Vegetarisch? Ik was terecht gekomen in een dorp van veganisten! Ik besloot extra mijn best te doen op de taallessen, zodat ik snel naar die stad kon om ergens een hamburger of een pizza te kopen.

Kennelijk waren we klaar, want Urhwe begon de tassen en dozen van de kar te halen en gebaarde dat hij daarbij mijn hulp nodig had. We liepen ermee naar de deur. Urhwe opende deze, waarna we de winkel zonder te betalen verlieten. Met de volle tassen en dozen staken we doodleuk de straat weer over. Misschien was het een soort voedseluitdeling? Urhwe kwam me niet over als arm, maar ik had geen idee hoe ik daarnaar moest vragen, of naar al het andere wat er in het Nederlands bij me opkwam.

De supermarkt was niet de enige winkel die we bezochten. Iets verderop zat een, opnieuw personeelloze, bakker, waar we een tweetal broden van planken haalden. Bij de uitgang zocht ik naar een camera die misschien Urhwes gezicht kon herkennen, maar ook die vond ik niet.

Wijn en bier haalden we in een derde winkel, een straat verderop, waar we onze eigen flessen vulden met wat we uit liggende vaten van donker hout lieten stromen. Op de vaten stonden de namen van de dranken, en die kon ik met de door Urhwe beschreven etiketten op de flessen vergelijken om de